

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

КАФЕДРА РОСІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З
ВИРОБНИЧО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ШКОЛІ**

Кривий Ріг
2018

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Педагогічна практика є важливою складовою навчального процесу у вищому навчальному закладі, закріпленням знань і умінь, отриманих студентами при вивченні теоретичних дисциплін, утвердженням себе в обраній професії. Під час педагогічної практики студенти беруть активну участь у навчально-виховному процесі, проводячи уроки з літератури та російської мови, позакласну роботу з предмету, позакласні виховні заходи, знайомляться з передовим досвідом учителів-словесників.

Мета навчально-виробничої практики – формування професійно-педагогічних умінь і навичок майбутніх учителів літератури.

Завдання практики:

- закріпити теоретичні знання студентів з літератури та російської мови, а також із психолого-педагогічних дисциплін і навчити використовувати ці знання в навчально-виховному процесі;
- сприяти вдосконаленню умінь і навичок студентів у проведенні уроків зі спеціальних дисциплін в умовах сучасної школи;
- оволодіти методикою викладання – необхідною умовою майбутньої успішної роботи в школі;
- виховувати у студентів любов до дітей, до професії вчителя, розуміння необхідності самоосвіти;
- формувати соціально-творчу активність майбутніх учителів-словесників.

У процесі педагогічної практики студенти повинні набути таких **умінь**:

- розглядати історико-літературні факти з позиції їх вивчення в школі (з урахуванням вікових особливостей школярів, рівня їхньої мовної і читацької підготовленості);
- використовувати найбільш ефективні методи, прийоми і засоби управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів (обґрунтовано обирати методи і прийоми навчання, наочність і технічні засоби навчання, здійснювати міжпредметні зв'язки, узагальнювати і систематизувати знання учнів, вирішувати навчально-виховні завдання);
- вивчати особистість школяра й колективу учнів з метою діагностики й проектування їхнього розвитку і виховання;
- здійснювати перспективне і поточне планування педагогічної діяльності, складати предметні і виховні календарні плани;
- визначати власну концепцію вивчення літератури, співвідносити її з програмними вимогами.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Студенти проходять навчально-виробничу практику в 9-11 класах на базі загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій. Термін практики визначається навчальним планом. Керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри російської філології та зарубіжної літератури.

Перед проведення практики проводиться настановча конференція, на якій відповідальні за практику викладачі докладно роз'яснюють студентам завдання практики, вимоги до оформлення звітної документації тощо.

Через тиждень після закінчення практики проводиться звітна конференція, на якій студенти звітують про виконання програми практики.

Із студентів, що проходять практику в одній школі, керівником практики від університету призначається староста групи. В обов'язки старости входить здійснення загальної організації роботи студентів групи, ведення обліку відвідування студентами програми практики.

Обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- брати участь у настановній та звітній конференціях із навчально-виробничої практики;
- своєчасно прибути на місце проходження практики та систематично її відвідувати;
- своєчасно та якісно виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики;
- організовувати свою роботу згідно з правилами внутрішнього розпорядку школи, виконувати розпорядження адміністрації школи та керівника педагогічної практики;
- провести 10 уроків з предмету (8 – з літератури, 2 – з російської мови), а також позакласний заліковий захід з предмету.
- проводити позакласну роботу в закріпленому за ними класі; вивчати шкільну документацію, брати участь у засіданнях педради, методичних семінарах; знайомитися з особовими справами учнів; скласти індивідуальний план роботи на період практики і затвердити його у методиста.
- проводити виховну роботу серед учнів старших класів із урахуванням їхніх вікових й індивідуальних особливостей.
- підвести підсумки виховної роботи з учнями за час проходження практики, а також брати участь у проведенні виховних заходів з а планом школи, класного керівника, проводити класні години, бесіди з учнями, вивчати психолого-педагогічні особливості міжособистісних стосунків у колективі класу, проводити індивідуальну роботу з учнями, що проявляють інтерес до предмету або мають труднощі у засвоєнні знань із предмету.
- оформити звітну документацію і подати її на перевірку методистам кафедр і груповому керівникові за три дні до закінчення практики.

За невиконання вимог, що висувуються до педагогічної практики, за рішенням ради факультету студентам призначається повторне проходження практики без відриву від навчання в університеті.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Організаційна педагогічна діяльність

1. Складання індивідуального плану практики та його виконання.
2. Щоденне планування й аналіз роботи.

3. Звіт-аналіз із педагогічної практики.
4. Ведення документації (відповідно до вимог).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Навчальна діяльність

1. Проведення 10 уроків із предмету (8 – з літератури, 2 – з російської мови).
2. Плани-конспекти 10-ти уроків (8 – з літератури, 2 – з російської мови).
3. Аналіз відвіданого уроку літератури (за схемою, яка додається).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Позакласна виховна робота

1. План-конспект (або сценарій) проведення залікового позакласного виховного заходу з предмету.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Виконання завдань із психології та розробка виховного заходу

1. Завдання з психології.
2. Завдання з педагогіки – розробка виховного заходу.

ЕТАПИ НАЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Період	Форми роботи та завдання
Підготовчий	<ul style="list-style-type: none"> ·Участь у роботі настановної конференції. ·Вихід у школу. ·Знайомство з адміністрацією школи, вчителями-предметниками, класними керівниками закріплених класів. ·Знайомство з класним колективом. ·Знайомство зі школою, розташуванням класів й інших приміщень. ·Знайомство з планом виховної роботи і функціями класного керівника закріпленого класу.
Робочий	<ul style="list-style-type: none"> ·Складання індивідуального плану виховної роботи на весь період практики і затвердження його у класного керівника і методиста кафедри педагогіки. ·Відвідування уроків учителів-предметників й уроків у закріпленому за студентом класі. ·Складання календарних планів з предмету на час педагогічної практики. ·Вивчення досвіду вчителів школи. ·Визначення разом із класним керівником залікового виховного заходу. ·Добір методичної літератури для підготовки до уроку. ·Проведення, взаємовідвідування й аналіз уроків. ·Аналіз тем і розділів навчальної програми із зарубіжної літератури. ·Розробка конспектів уроків з предмету. ·Виконання психолого-педагогічного аналізу відвіданого уроку (за схемою).
Підсумковий	<ul style="list-style-type: none"> ·Підготовка до задачі звітної документації про педагогічну практику (перевірити наявність оцінок і необхідних підписів). ·Підбиття підсумків проведеної роботи та написання звіту про педагогічну практику.

	<ul style="list-style-type: none"> ·Здача звітної документації груповому керівникові протягом трьох днів після закінчення практики (документи приймаються за наявності оцінок за уроки та виховний захід із предмету. ·Участь у звітній педагогічній раді школи. ·Участь у звітній конференції.
--	--

4. ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ШКОЛІ

Після закінчення педагогічної практики до заліку студенти-практиканти надають такі документи:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта Робочий зошит і матеріали дослідницької діяльності.
2. Плани-конспекти 10 проведених уроків (8 – з літератури, 2 – з російської мови) із дидактичними матеріалами (бажано мультимедійну презентацію на CD або DVD).
3. Аналіз відвіданого уроку вчителя-предметника (за наданою схемою).
4. План-конспект або сценарій проведеного позакласного заходу з предмету.
5. Завдання з психології.
6. Розробка виховного заходу.
7. Звіт студента-практиканта.

Звіт містить аналіз виконання програми практики. Студент-практикант аналізує свою діяльність в якості вчителя-предметника, класного керівника, педагога-дослідника; визначає, які методи та прийоми навчання були ним використані, які найбільш вдалися; зазначає методичні помилки, слабкі сторони в організації уроку.

При аналізі методичної діяльності студент зазначає, що напрацьовано під час практики (наочні посібники, дидактичний матеріал, лекції тощо), яку методичну літературу опрацьовано, в яких формах методичної роботи студент брав участь.

У кінці звіту студент дає оцінку організації практики і висловлює побажання щодо поліпшення її проведення.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПЕРІОД ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Система поточного і підсумкового контролю знань практикантів

Навчальні досягнення студентів із навчально-педагогічної практики оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ з/п	Види роботи	Максимальна кількість балів
1	Участь у настановній і звітній конференціях	5
2	Систематичне заповнення журналу педагогічної практики	5
3	Проведення 8-ми уроків з літератури за наявності конспектів з оцінкою вчителя	40
4	Проведення 2-х уроків з мови за наявності конспектів з оцінкою вчителя	10
5	Наявність аналізу відвіданого уроку з предмету	10

6	Наявність конспекту або сценарію позакласного заходу з предмету	10
7	Наявність матеріалів до уроків на електронних носіях	5
8	Звіт про проходження практики	10
9	Своєчасне оформлення та здача документації	5

Порядок перерахування рейтингових показників у національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS:

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		4-рівнева (екзамен)	2-рівнева (залік)
90-100	A	Відмінно	ЗАРАХОВАНО
80-89	B	Добре	
71-79	C		
61-70	D	Задовільно	
50-60	E		
30-49	FX (незадовільно, не зараховано з обов'язковим повторним складанням)	Незадовільно	НЕЗАРАХОВАНО
0-29	F (незадовільно, не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)		

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СКЛАДАННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ. ВИМОГИ ДО СУЧАСНОГО УРОКУ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасний урок – це перш за все урок, на якому вчитель вмiло використовує всі можливості для розвитку особистості учня, її активного розумового росту, глибокого й усвідомленого засвоєння знань, для формування її моральних засад.

Загальною функцією уроку є цілісне формування й розвиток особистості школяра на підставі розвиваючого і виховуючого навчання, а саме:

- озброєння учнів глибокими й усвідомленими знаннями, використання цього процесу для всебічного розвитку особистості;
- вироблення в учнів навичок власної діяльності з оволодіння знаннями;
- формування міцних мотивів навчання, постійного самовдосконалення, самонавчання;
- ефективний вплив уроку на розумовий розвиток учнів;
- виховання вольових якостей, мотивів і досвіду поведінки;
- формування моральних засад особистості, орієнтованих на загальнолюдські цінності, виховання культури почуттів.

Вимоги до сучасного уроку літератури

1. Атмосфера творчого пошуку, широке залучення учнів до навчального процесу.
2. Науковість.
3. Емоційність.

4. Раціональне використання методів і прийомів навчання.
5. Застосування інноваційних технологій.
6. Урахування специфіки іншомовного твору, що подається в перекладі.
7. Особистісно-орієнтоване навчання учнів.

Структура і типологія сучасного уроку

У сучасній методиці існують різні погляди на класифікацію типів уроків.

Махмутов М.І. В основі типології – форми реалізації методів навчання.

1. Вивчення нового навчального матеріалу (урок-лекція, урок-бесіда, кіноурок, урок із використанням комп'ютера).
2. Удосконалення знань, умінь, навичок (урок самостійної роботи, семінар).
3. Узагальнення і систематизація (урок-бесіда, урок-семінар).
4. Комбінований (містить функції всіх типів).
5. Контрольний (всі види контрольних робіт, опитування, заліки, урок самоконтролю, урок взаємоконтролю).

Голубков В.В. В основі типології – мета уроку і його зміст.

1. Вступне заняття.
2. Читання твору.
3. Орієнтувальна бесіда.
4. Аналіз твору.
5. Вивчення додаткового матеріалу.

Соболев І.І. В основі типології – методи навчання, види і форми роботи, дидактичні завдання.

1. Урок-лекція, урок-розповідь.
2. Урок читання учнями.
3. Урок вивчення тексту художнього твору.
4. Урок самостійної роботи учнів.
5. Урок складання планів.
6. Урок письмової роботи.
7. Урок із використанням ТЗН або закріплення.
8. Урок-бесіда за творами для позакласного читання.
9. Урок-диспут.
10. Урок-екскурсія.

Пасічник Є.О. В основі типології – характер основних дидактичних завдань.

1. Уроки засвоєння нових знань і розвитку на їх основі вмінь і навичок.
2. Уроки узагальнення і систематизації знань.
3. Уроки контролю знань, умінь і навичок.

Кудряшов М.І. В основі типології – структура навчального предмету.

1. Уроки вивчення художніх творів:
 - уроки художнього сприйняття творів;
 - уроки поглибленої роботи над текстом;
 - уроки, що узагальнюють вивчення творів.
2. Уроки вивчення теорії й історії літератури:
 - уроки формування теоретико-літературних понять;
 - уроки вивчення наукових літературно-критичних статей;

- уроки вивчення біографії письменника;
 - уроки за історико-літературними матеріалами;
 - уроки узагальнення, повторення, опитування.
3. Уроки розвитку мовлення:
- уроки навчання творів;
 - уроки творчих робіт за життєвими враженнями і творами літератури й мистецтва;
 - уроки аналізу створів;
 - уроки усних відповідей й усних доповідей.

Харламов І.Ф. В основі типології – дидактична мета навчання.

1. Комбінований урок.
2. Урок засвоєння нових знань учнів.
3. Урок закріплення матеріалу, що вивчається.
4. Урок повторення.
5. Урок систематизації й узагальнення нового матеріалу.
6. Урок перевірки й оцінки знань.

Структура комбінованого уроку (схема конспекту уроку)

1. Тема уроку.
2. Мета уроку (навчальна, розвиваюча, виховна).
3. ТЗН і наочність.
4. Тип уроку.
5. План уроку (структурні елементи).

Епіграф до уроку

I. Організаційний момент

Навчально-виховне завдання етапу – забезпечити належну зовнішню обстановку для роботи на уроці та психологічно підготувати учнів до спілкування і роботи на уроці.

Зміст етапу:

1. Привітання.
2. Визначення відсутніх.
3. Перевірка готовності учнів до уроку.
4. Перевірка підготовленості класного приміщення до уроку.
5. Організація уваги.

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Зосередженість, витримка, самовладання, зібраність учителя.
2. Відсутність багатослів'я, яскраво виражена воляова спрямованість.
3. Використання невеликої психологічної паузи і питання, що спонукає їхню увагу до теми уроку.
4. Спокійна, впевнена манера триматися при появі у класі у поєднанні з доброзичливістю.
5. Послідовність і сталість у вимогах, що висуваються.

II. Етап перевірки домашнього завдання

Навчально-виховне завдання етапу – перевірити правильність, повноту і усвідомленість виконання домашнього завдання всім класом, з'ясувати причини невиконання завдання

окремими учнями, усунути під час перевірки виявлені пробіли у знаннях, уміннях і навичках.

Зміст етапу:

1. Виявлення факту виконання домашнього завдання всім класом.
2. Обов'язкове з'ясування причин невиконання завдання окремими учнями і вживання заходів щодо його обов'язкового виконання на наступний урок.
3. Визначення типових недоліків у знаннях і причин їх появи.
4. виправлення помилок, яких припустилися учні у домашній роботі.
5. Залучення (принагідно) до перевірки домашнього завдання учнів-консультантів з предмету, чергових.
6. Використання взаємодопомоги і самоконтролю учнів.
7. Осмислення вчителем власної діяльності на минулому уроці. Перевірка домашнього завдання вчителем дозволяє виявити його успіхи й помилки у виборі методики, сигналізує про темпи просування учнів у вивченні матеріалу.

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Оперативність учителя, цільова спрямованість його діяльності.
2. Використання вчителем системи прийомів, що дозволяють визначити виконання домашнього завдання в усіх учнів класу.
3. Усвідомленість школярами взаємозв'язку домашнього завдання з результатами свого навчання.

III. Етап всебічної перевірки знань

1. Використання найрізноманітніших методів перевірки знань, починаючи від фронтальної бесіди, індивідуального опитування й закінчуючи тестовою перевіркою.
2. Практика постановки додаткових питань для перевірки міцності, глибини й усвідомленості знань.
3. Створення в процесі опитування нестандартних ситуацій у використанні знань.

IV. Етап підготовки учнів до активного і свідомого засвоєння нового матеріалу

Навчально-виховне завдання етапу – організувати і спрямовувати пізнавальну діяльність учнів, підготувати їх до засвоєння нового матеріалу; формувати цілеспрямований характер навчальної діяльності учнів; навчити формулювати мету і обирати конкретні засоби для її досягнення.

Зміст етапу:

1. Повідомлення теми вивчення нового матеріалу
2. Формулювання мети і завдань вивчення нового матеріалу.
3. Показ практичної значущості вивчення нового матеріалу, мотивація учнів до його засвоєння.
4. Постановка перед учнями навчальної проблеми

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Попереднє обмірковування вчителем формулювання мети, завдань, практичної значущості для учнів нового навчального матеріалу, навчальної проблеми. Фіксація цього в поурочному плані.
2. Вміння чітко й однозначно формулювати освітню мету уроку для учнів, показати їм, чого вони мають навчитися на уроці.

3. Сформованість у учнів розуміння, що без мети важко оцінити результат їхньої навчальної діяльності на уроці.
4. Мету уроку треба або обговорювати з учнями, або формулювати її разом із ними, в противному разі вона не буде для них особистісно значущою.

V. Етап засвоєння нових знань

Навчально-виховне завдання етапу – дати учням конкретне уявлення про факти, явища, основну ідею матеріалу, що вивчається; на основі набутих знань виробити відповідні навички й уміння.

Зміст етапу:

1. Організація уваги.
2. Організація вчителем процесу сприйняття, усвідомлення, осмислення, первинного узагальнення і систематизації нового навчального матеріалу.
3. Під час засвоєння нового матеріалу навчити учнів власній діяльності з вивчення й оволодіння змістом матеріалу.

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Актуалізація опорних знань учнів.
2. Широке використання різних засобів активізації розумової діяльності учнів, включення їх у пошукову роботу.
3. Проведення словникової роботи як одного з інструментів усвідомлення навчального матеріалу.

VI. Етап закріплення нових знань

Навчально-виховне завдання етапу – закріпити в пам'яті учнів ті знання й уміння, які необхідні для самостійної роботи над новим матеріалом; домагатися в ході закріплення підвищення рівня осмислення вивченого матеріалу, глибини його розуміння.

Зміст етапу:

1. Закріплення нових знань й умінь.
2. Закріплення вивченого матеріалу на основі творчого його застосування.
3. Вироблення відповідних навичок й умінь.

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Оперування знаннями, рішення на їх основі творчих завдань.
2. Використання різних засобів закріплення знань, питань, що вимагають розумової активності, самостійної розумової діяльності.
3. Звернення вчителя з приводу відповіді учня до класу з вимогою доповнити, уточнити, виправити, поглянути на проблему з іншої точки зору.
4. Визначення за кількістю і якістю додаткових відповідей масштабу пробілів у розумінні нового матеріалу.

VII. Етап підведення підсумків уроку

VIII. Етап інформації учнів про домашнє завдання, інструктаж щодо його виконання

Навчально-виховне завдання етапу – повідомити учнів про домашнє завдання, пояснити методику його виконання, мотивувати необхідність й обов'язковість виконання; підвести підсумки уроку.

Зміст етапу:

1. Підведення підсумків уроку: як працював клас, хто працював особливо старанно, чого нового дізналися учні.

2. Мотивування домашнього завдання.
3. Докладний, але стислий інструктаж з виконання домашнього завдання. Використання диференційованого домашнього завдання для закріплення матеріалу і для розвитку індивідуальних здібностей учнів.
4. Перевірка того, як учні зрозуміли зміст роботи і способи його виконання.

Умови досягнення позитивних результатів:

1. Обов'язкове і систематичне виконання етапу в межах уроку, до дзвоника.
2. Завдання має видаватися за повної уваги всього класу.
3. Учні мають бути підготовлені до цього етапу всім ходом уроку.
4. Намагатися того, щоби зміст домашнього завдання був зрозумілий усім учням класу без винятку.

Основні етапи вивчення літературного твору в школі (9-11 класи)

Епічні твори:

- підготовка до сприйняття;
- читання твору;
- підготовка до аналізу;
- аналіз твору;
- підсумки;
- творчі усні й письмові роботи.

Ліричні твори:

- підготовка до сприйняття;
- читання твору;
- навчальна пауза;
- підготовка до аналізу;
- аналіз твору;
- підсумки;
- творчі усні та письмові роботи.

Драматичні твори:

- підготовка до сприйняття;
- читання твору;
- підготовка до аналізу;
- аналіз твору;
- підсумки;
- творчі усні та письмові роботи

СХЕМА АНАЛІЗУ ЗАЛІКОВОГО УРОКУ З ЛІТЕРАТУРИ

Організаційний момент

Підготовка кабінету до заняття (чистота, освітлення, порядок у класі, провітрювання приміщення, підготовка дошки). Готовність учнів до уроку (наявність на партах підручників, щоденників, зошитів, ручок тощо). Як пройшло привітання вчителя?

I. Тема уроку

Місце даного уроку в структурі загальної тематики, ефективність формулювання, звернення до теми протягом усього уроку і під час підведення підсумків.

II. Мета уроку

Відповідність її темі уроку, точність постановки навчальних завдань, підбір методів і прийомів для ефективної реалізації мети уроку. Облік навчального аспекту, аспекту розвитку вмінь і навичок і виховного аспекту уроку.

III. Тип і структура уроку

Який обрано тип уроку? Відповідність структури уроку його типу і змісту.

IV. Зміст уроку

Зміст і методика перевірки знань, умінь і навичок учнів: зміст питань для індивідуального і фронтального опитування, бесід, самостійних творчих робіт; якісна характеристика відповідей учнів; активність класу; підведення підсумків перевірки знань, оцінка відповідей учнів.

Зміст і методика вивчення нового матеріалу: обсяг і система знань, які дає вчитель; методика переказу; наукова і виховна спрямованість навчального матеріалу, його життєва необхідність; систематичність і послідовність переказу, образність, доступність, зв'язок із вже вивченим матеріалом, перспективність; зміст і мета самостійного вивчення школярами навчального матеріалу; проблемні питання й пізнавальні завдання; активізація пізнавальної діяльності; засоби підвищення інтересу й уваги учнів на різних етапах уроку; залучення учнів до творчої діяльності під час сприйняття й осмислення нового матеріалу; роль і місце наочності і технічних засобів навчання; використання класної дошки й учнівських зошитів; роль і місце різноманітних видів роботи з учнями; робота з додатковою літературою; методика обліку знань, умінь і навичок учнів у процесі вивчення нового матеріалу.

Зміст і методика закріплення нового матеріалу.

Зміст і методика домашнього завдання: обсяг і види домашніх завдань, рекомендації щодо його виконання.

Підведення підсумків уроку. Учитель чи учні підводять підсумки уроку? Методика підведення підсумків.

V. Результати роботи вчителя оцінюються через такі якісні характеристики:

⌘ цілеспрямованість його діяльність на уроці;

⌘ характер відносин з учнями;

⌘ індивідуально-особистісний підхід до учнів;

⌘ диференційований підхід до навчання;

⌘ вміння педагога приводити у відповідність зміст навчального матеріалу, методи навчання та форми організації пізнавальної діяльності учнів;

⌘ робота вчителя по формуванню і розвитку загальнонавчальних навичок і умінь;

⌘ робота з розвитку пізнавального інтересу;

⌘ работав вчителя по формуванню знань, умінь і навичок і озброєння учнів способами пізнавальної діяльності;

⌘ сфокусованість зусиль на формування понять;

⌘ розвиток загальних здібностей учнів;

⌘ об'єктивність оцінки знань учнів;

⌘ ефективність зусиль, що розвивають особистість;

⌘ ефективність виховують впливів.

VI. Результати роботи учнів:

⌘ рівень самостійності учнів на уроці;

⌘ відношення учнів до навчальної праці;

⌘ відношення учнів до предмету, вчителю, один до одного;

⌘ об'єктивна спрямованість діяльності учнів на освіту і розвиток своєї особистості;

⌘ наявність у учнів пізнавального інтересу;

⌘ знання учнями фактичного матеріалу і рівень його засвоєння.

Дана схема аналізу уроку є орієнтовною, і використовувати її можна повністю або частково в залежності від мети відвідування і аналізу уроку.

7. ЛІТЕРАТУРА

1. Активные формы преподавания литературы [состав. Р.И. Альбеткова]. – М. : Просвещение, 1991. – 175 с.
2. Базанова А.Е. Русская литературы XIX-XX веков : [учеб. пособие для старшеклассников и абитуриентов] / А.Е. Базанова, Н.В. Рыжова. – М. : Юристъ, 1997. - 344 с.
3. Богомолова Т.И. Обучение анализу поэтического произведения / Т.И. Богомолова. – Калуга : Изд. Бочкарева Н.Ф., 1997. – 240 с.
4. Гин А. Приемы педагогической техники / А. Гин. – М. : ЧеРо, 2001.
5. Доманский В.А. Факультативные занятия по русской литературе в 11 классе : [пособие для учителя] / В.А. Доманский. – К. : Радянська школа, 1990. – 139 с.
6. Дробот В.Н. Изучение биографии писателя в школе : [пособие для учителя] / В.Н. Дробот. – К. : Радянська школа, 1988. – 192 с.
7. Есин А.Б. Русская литература XIX в. Задачи, тесты, полезные игры / А.Б. Есин. – М. : Флинта, 1998. – 144 с.
8. Кан-Калик В.А. Психолого-педагогические основы преподавания литературы в школе / В.А. Кан-Калик, В.И. Хазан. – М. : Просвещение, 1988. – 255 с.
9. Карпов И.П. Тексты, комментарии, исследования, материалы для самостоятельной работы, моделирование уроков : [научно-методическое пособие для вуза] / И.П. Карпов, Н.Н. Старыгина. – М. : ВДАДОС, 2004.
10. Кубасова О.В. Выразительное чтение / О.В. Кубасова. – М. : Академия, 1999.
11. Леонов С.А. Речевая деятельность на уроках литературы в старших классах: Методические приемы творческого изучения литературы/ С.А. Леонов. – М. : Флинта, Наука, 2000.
12. Лисовский А.М. Изучение лирики в школе / А.М. Лисовский. - . : Радянська школа, 1987. – 192 с.
13. Методика выразительного чтения : [под ред. Т.Ф. Завадской]. – М. : Просвещение, 1977. – 176 с.
14. Методика преподавания литературы : [под ред. З.Я. Рез]. – М. : Просвещение, 1977. – 384 с.

15. Методика преподавания литературы [под ред. О.Ю. Богдановой, В.Г. Маранцмана]. – В 2-х ч. – М. : Просвещение, ВЛАДОС, 1995.
16. Методические указания к факультативному курсу «Теория и практика сочинений разных жанров» : [пособие для учителя] : [сост. Т.А. Ладыженская, Т.С. Зепалова]. – М. : Просвещение, 1990. – 126 с.
17. Светловская Н.Н. Методика внеклассного чтения : [пособие для учителя]. – М. : Просвещение, 1978. – 176 с.
18. Снежневская М.А. Теория литературы в 4-6 классах средней школы : [пособие для учителя] / М.А. Снежневская. – М. : Просвещение, 1978. – 176 с.
19. Щербина В.Р. Проблемы литературного образования в средней школе : [пособие для учителя] / В.Р. Щербина. – М. : Просвещение, 1982. – 319 с.